

JAARVERSLAG 2023

**STICHTING BEVRIJDING '45
APELDOORN**

OPGERICHT: 22 NOVEMBER 1984

Inhoud

1. Doelstelling	pagina 3
2. Bestuurssamenstelling	
3. Bestuursvergaderingen	pagina 3
4. Evenementen	pagina 4 - 5
5. Vermeldenswaardige gebeurtenissen in 2023	pagina 4 - 5
6. Vertegenwoordigingen	pagina 6 - 8
7. Organigram	pagina 8 - 9
8. Vaststelling Jaarverslag 2023	pagina 10

1. Doelstelling

De Stichting stelt zich ten doel:

“Het voorbereiden, organiseren en financieren van festiviteiten in het kader van de herdenking van de bevrijding van Apeldoorn en voorts al wat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn in de ruimste zin des woords”.

2. Bestuursamenstelling per 31 december 2023

Erelid:	De heer J.H.A. Koorenhof
Voorzitter:	Mevrouw A. Menninga
Secretaris:	De heer J. Huizinga
Penningmeester:	De heer R.H. Kramer
Overige bestuursleden:	Mevrouw B.D. Katzenstein
	De heer S. Rutten
	De heer F.A. de Heus
	Mevrouw M. Kingma

Bestuursmutaties:

Er is gedurende het jaar 2023 een extra bestuurslid benoemd in de persoon van mevrouw M. Kingma. Dat gebeurde in de bestuursvergadering van 11 april 2023.

3. Bestuursvergaderingen

Het bestuur kwam een vijftal keren bij elkaar voor een bestuursvergadering in 2023: op 10 januari, 11 april, 20 juni, 18 september en 2 november 2023.

Tijdens de bestuursvergaderingen stonden, als altijd, de herdenkingen centraal. De herdenkingen werden weer gehouden, zowel door de scholen, als door de Stichting en comités. Daarnaast was een belangrijk thema de ontwikkeling van een visie op de toekomst van gedenken en herdenken; immers de Tweede Wereldoorlog wordt geschiedenis, er zijn slechts nog weinig mensen die het verhaal uit de eerste hand kunnen vertellen; zie hierna ook hoofdstuk 5.

4. Evenementen

Onder verantwoordelijkheid van de Stichting Bevrijding '45 zijn in 2023 de onderstaande herdenkingen gehouden. Bestuursleden zijn al dan niet op persoonlijke titel aanwezig geweest bij deze herdenkingen. De herdenkingen zijn ook te vinden op de website:

www.apeldoornendeoorlog.nl

Evenement	Organisatie	Contactperso(n)en	Datum
Ontsteking Bevrijdingsvlam Oranjepark	Stichting Bevrijding '45 Werkgroep 17 april en 4 mei herdenking	Dhr. F.A. de Heus voorzitter Werkgroep	17 april 2023
Dodenherdenking	Stichting Bevrijding '45 Werkgroep 17 april en 4 mei herdenking	Dhr. F.A. de Heus voorzitter Werkgroep	4 mei 2023
Remembrance Day	Stichting Bevrijding '45 Koninklijke Scholengemeenschap Jhr. Mr. Molleruslaan 42 7316 AW Apeldoorn	Mw. M. Strik – van Tilburg Dhr. G. Hendriks Dhr. M. v.d. Poel Dhr. J. Reitsma Mw. A. Menninga	12 november 2023

Mede door een financiële bijdrage van de Stichting Bevrijding '45 werden de onderstaande Herdenkingen gerealiseerd:

Evenement	Organisatie	Contactperso(n)en	Datum
Herdenking Slachtoffers Apeldoornsche Bosch	Stichting Bevrijding '45 Stichting Apeldoornsche Bosch SBO Prinsenhof Mr. Van Hasseltlaan 57 7316 DK Apeldoorn	Dhr. Theo de Korte Secretaris Stichting Apeldoornsche Bosch	23 januari 2023
Herdenking bevrijding Lieren, Oosterhuizen, Beekbergen	Stichting Bevrijding Comité 2000 Beekbergen Lieren Oosterhuizen Secr. Dorpstraat 7 Beekbergen	Dhr. J. Muller voorzitter	17 april 2023
Monument Dwangarbeiders Kamp Rees	Stichting Dwangarbeiders Apeldoorn 1940-1945 PCBS Montessorischool Passe-Partout Lange Grafte 37 7321 ZC Apeldoorn	Dhr. A.J. Disberg Voorzitter Dhr. R. van Woudenberg Directeur	24 november 2023
Dodenherdenking Beekbergen/ Viering bevrijding Beekbergen	Stichting 4 en 5 mei Beekbergen	Dhr. R. Mulder, secretaris	4 mei en 5 mei 2023

De Stichting Apeldoornsche Bosch organiseert de jaarlijkse herdenking, samen met SBO De Prinsenhof en 's Heeren Loo, alsmede het Sinaï Centrum. Zij waren vroeger verenigd in het comité Herdenking Apeldoornsche Bosch. De huidige Stichting Apeldoornsche Bosch exploiteert ook het Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch, samen met CODA. In de voormalige directeurswoning van Paedagogium - Achisomog, op het terrein van 's Heeren Loo locatie Groot Schuylenburg (voorheen Het Apeldoornsche Bosch), is in samenwerking met CODA een permanente tentoonstelling ingericht. Deze

kan bezocht worden door groepen en individuele personen. Het Herinneringscentrum werd op 26 januari 2020 geopend.

De Stichting Bevrijding '45 steunt de Stichting Apeldoornsche Bosch en de jaarlijkse herdenking financieel. (www.apeldoornschebosch.nl)

5. Vermeldenswaardige gebeurtenissen in 2023

Op 16 april 2023 werden in CODA een website, een audiotour en een bijbehorende wandelroute gelanceerd, waarmee de aandacht werd gevestigd op de rol die Apeldoorn in de laatste twee oorlogsjaren kreeg als bestuurlijk centrum van bezet Nederland. Dit project, "Beladen Geschiedenis, Licht op de Schaduwkant" kwam mede tot stand door zowel een inhoudelijke- als financiële bijdrage van de Stichting Bevrijding '45. Meer informatie over dit project is te vinden op www.beladengeschiedenis-apeldoorn.nl

Mede op initiatief van het Platform Canadese Gemeenten, waarin zijn vertegenwoordigd de gemeenten Bergen op Zoom, Berg en Dal, Wageningen, Rijssen-Holten en Apeldoorn alsmede de provincie Zeeland en de Royal Canadian Legion Branch 005 wordt een gezamenlijke nationale "Canadese route" ontwikkeld als onderdeel van de Hiking Trails Liberation Route Europe (zie www.liberationroute.com). Deze nationale themaroute heeft tot doel om de rol van de Canadezen bij de bevrijding van Nederland voor het voetlicht te brengen. Voor de Veluwe werd het deel van de route in 2023 gestalte gegeven onder de noemer "Canadian Trail". Deze Trail zal in 2024 officieel worden geopend. De Stichting heeft vanuit haar middelen € 15.000 bijgedragen voor de verwezenlijking van deze Veluwe route.

Zoals reeds vermeld, heeft het bestuur zich in 2023 beraden op het thema de ontwikkeling van een visie op de toekomst van Gedenken en Herdenken. Dit heeft ertoe geleid dat er 23 mei 2023 een uitgebreide bijeenkomst is gehouden op het Stadhuis in Apeldoorn. De burgemeester van Apeldoorn, de heer T. Heerts, verwelkomde de aanwezigen en gaf zijn visie op de brainstorm bijeenkomst. Na een inleiding door de heer T. Vleugels, directeur van de Oorlogsgravenstichting, nam gespreksleider Mevrouw I. Schaap de leiding. De bijeenkomst werd verder besteed aan het delen van gedachten en aanbevelingen rond een aantal vragen, die te maken hadden met de toekomst van Gedenken en Herdenken.

De deelnemers aan deze bijeenkomst waren vertegenwoordigers van een groot aantal Apeldoornse organisaties met een band met de werkzaamheden van de Stichting. De gemeente Apeldoorn verleende gastvrijheid, door ruimte, koffie en een broodmaaltijd beschikbaar te stellen.

Alle deelnemers zijn daarna, in juni, op de hoogte gebracht van de resultaten van deze bijeenkomst. In september 2023 werd een oproep gedaan om vanuit de deelnemers medewerkers te vinden voor de verdere uitwerking van enkele ideeën, die in de bijeenkomst van 23 mei waren geopperd. Daaraan is enig gevolg gegeven. Zo zijn jongeren nu betrokken bij het beter gebruiken van de social media en wordt overleg gevoerd met de Jongerenraad Apeldoorn over mogelijke aanpassingen in de wijze waarop het gedenken en herdenken plaatsvindt. Dit overleg krijgt een vervolg in 2024 evenals de nadere uitwerking van enkele andere resultaten van de bijeenkomst.

Op 19 oktober 2023 was op initiatief van de Stichting een eerste voorbereidend overleg met een groot aantal partijen met als doel gestalte te geven aan de "viering van 80 jaar vrijheid in Apeldoorn en haar dorpen" in 2025. Voor deze viering zal een jaarplan worden ontwikkeld waarin per maand de initiatieven en evenementen van de betrokken organisaties zullen worden benoemd. Dit overleg zal in 2024 zijn vervolg krijgen, voor de eerste maal op 25 januari 2024.

Binnen de Werkgroep Gedenken en Herdenken van de Stichting is afscheid genomen van de heer Henk van Vulpen, die gedurende een reeks van jaren deel heeft uitgemaakt van deze werkgroep. Het bestuur is de heer Van Vulpen daarvoor veel dank verschuldigd. Gelukkig heeft de werkgroep de heer Martijn van Essen weten aan te trekken om weer op sterkte haar werkzaamheden te kunnen verrichten.

6. Vertegenwoordigingen

Bestuursleden zijn al dan niet op persoonlijke titel aanwezig geweest bij onderstaande herdenkingen, of soms was er geen uitnodiging ontvangen en was er ook geen vertegenwoordiging van de Stichting aanwezig.

Evenement	Organisatie	Contactperso(o)n(en)	Datum
Herdenking monument Woeste Hoeve	Stichting Monument Woeste Hoeve Burg. Van der Feltzlaan 27 8162 MA Epe IKC "Spreng Ugchelen" Bogaardslaan 75 7339 AN Ugchelen	Dhr. H. van Breugel Dhr. H. van de Brink Dhr. H. Blom Voorzitter bestuur	8 maart 2023
Davidster van Loenen	KBS De Poort Hoofdweg 53 7371 AE Loenen	Mw. C. Hagen	21 maart 2023
Canadese Erebegraafplaats Holten	48th Highlanders of Holland Pipes and Drums	Jan Scholten	9 april 2023
Monument De Ugchelse Kei	KBS Eloyschool Klingelbeek 28 7339 LD Ugchelen	Mw. J. Versteeg	4 mei 2023
Oorlogsmonument "Kruisjesdal" Herdenking executie 16 verzetsstrijders	OBS De Parkenschool Kastanjelaan 9 7316 BM Apeldoorn	Mw. I. Schoonderwoerd	12 april 2023
Herdenking bij 't Sluisje	Herdenking bij monument "t Sluisje" PCBS "Prinses Margriet" Sluisoordlaan 198 7322 EL Apeldoorn	Vereniging Oud Apeldoorn (VOA) Dhr. D. Westerveld, secretaris	17 april 2023
Herdenking bij Monument Heidehof	OBS "De Eendracht" Beeklustweg 41 7335 JC Apeldoorn	Dhr. M. Peverelli	m.i.v. 2024
Laag Buurlo Herdenking 2 slachtoffers beschieting	OBS "De Bundel" Anna Bijnsring 201 7321 HG Apeldoorn	Mw. I. Hollander Directeur	14 april 2023
Herdenking bevrijding Lieren, Oosterhuizen, Beekbergen	Prinses Julianaschool Tullekensmolenweg 77 7364 BA Lieren	Mw. J. de Graaf	17 april 2023
Polar Bear Divisie Monument	C. van Leeuwenschool H.A. Lorentzstraat 1 6961 XK Eerbeek	Mw. N. Horstink locatieleider De heer P. Sanders	13 april 2023

Evenement	Organisatie	Contactperso(n)en	Datum
Monument Koninklijke Marechaussee Koning Willem III Kazerne	KBS St. Victorschool Kooiweg 29 7312 CA Apeldoorn	Dhr. M. de Glopper directeur OTKCKMAR Dhr. T.J.J.M.Betting	Onbekend
Monument Driemaal Centraal Oranjepark	PCBS "Koningin Wilhelmina" Prof. Röntgenstraat 10 7311 AM Apeldoorn	Mw. A. Stulp directeur	Onbekend
Dodenherdenking Ereveld Loenen "Schaal Ereveld Loenen"	Oorlogsgravenstichting, Zeestraat 85, 2508 CR Den Haag OBS De Tweede Stee Reuweg 18 7371 BZ Apeldoorn	Dhr. T.J. Vleugels Algemeen directeur Mw. W. Hofman	4 mei 2023
Kranslegging Beekbergen	OBS Beekbergen Dorpsstraat 28 7361 AV Beekbergen	Dhr. R. Brinkman directeur	4 mei 2023
Gedenkplaat NS station Apeldoorn	PCBS "De Terebint" Rederijkershoeve 19 7326 TH Apeldoorn		1*)
Airborneherdenking Airbornemonument	Gezamenlijke uitnodigingen Berg en Boschool Soerenseweg 105 7313 EJ Apeldoorn Koninklijke Marechaussee	Mw. N. Bolt Directeur Kapt. M. Tattersall	15 september 2023
Monument "Exodus" Beekbergen	OBS Beekbergen Dorpsstraat 28 7361 AV Beekbergen	Dhr. R. Brinkman directeur	Onbekend
Herdenking executie "2 October 1944"	PCBS "De Regenboog- Woudhuis" Lage Landenlaan 1 7325 NR Apeldoorn	Mw. M. van de Vlag- Zwikker Directeur	02 oktober 2023

Evenement	Organisatie	Contactperso(n)en	Datum
Herdenking Monument voor de bemanning van de Tennessee Toddy	PCBS "De Diamant Beemte" Beemterweg 31 7341 PC Beemte	Mw. A. Kamps	2 oktober 2023
Holocaust monument Synagoge Paslaan	KBS Anne Frankschool Regentesselaan 34 7316 AG Apeldoorn	Dhr. G. Regeling	2*)
Gedenkplaat Paleis Het Loo	PCBS "Ichtus" Kalmoesstraat 261 7322 NS Apeldoorn	Mw. E. van Engeland	1 november 2023
Monument Boschbad	Berg en Bosschool Soerenseweg 105 7313 EJ Apeldoorn	BrigGen b.d. J.Reitsma Mw. N. Bolt Directeur	27 november 2023
Keienmonument Ter nagedachtenis J. van Bijnen, S. Esmeijer, H. Verschoor.	PCBS "De Wegwijzer" Eburonenstraat 48 7312 JR Apeldoorn	Mw. V. te Winkel directeur OTKCKMAR	1 december 2023
Gedenkstee Joodse begraafplaats	PCBS "Sjofar" Glazeniershorst 403-404 7328 TK Apeldoorn	Mw. Scheltens	onbekend
Gedenkplaat villa landgoed "De Ploeg"	PCBS "Sjofar Prinses Beatrix" Papegaaieweg 95 7345 DL Wenum Wiesel	Mw. S. Stindt – van Gorssel	onbekend
Geallieerde graven Heidehof		Mw. M. Nijhof Dhr. A. Treep Dhr. M. v.d. Poel Mw. M. Kingma	24 december 2023

1*) PCBS "De Terebint" gaf aan, dat het, in verband met te weinig betrokkenheid én vanwege de veiligheid van de leerlingen, niet meer verantwoord was de jaarlijkse herdenking bij de plaquette op het station van Apeldoorn, op het perron, te houden. De school overweegt opnieuw adoptie. Na overleg tussen de stationsmanager van de NS en bestuurslid De Heus is er een aanvullende tekst naast de plaquette geplaatst. De aanvulling zal op 24 januari 2024 naast de bestaande plaquette onthuld worden. De plaquette zelf is niet verplaatst, omdat deze plek in overleg met de nabestaanden in 1948 hier geplaatst is.

2*) KBS "Anne Frank" kondigde 2 oktober 2023, per brief, aan, dat de herdenking bij de synagoge aan de Paslaan op 26 oktober 2023 zou plaatsvinden. Echter, vanwege de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden heeft de school uit veiligheidsoverwegingen besloten deze herdenking niet te laten doorgaan.

Er waren ook in 2023 veel personele wisselingen op scholen, deels vanwege een groot tekort aan leerkrachten. Er blijkt in een aantal situaties, dat scholen nog niet klaar zijn om te herdenken, of daar nog geen ruchtbaarheid aan gaven. Vandaar, dat bij een aantal monumenten "onbekend" staat, om aan te geven, dat we als stichting geen communicatie hadden met genoemde scholen en niet weten, of de herdenking wel heeft plaats gevonden.

7. Organigram

Op de volgende pagina staat het organigram van de Stichting Bevrijding '45.

De werkgroep Canadees Bevrijdingsfestival ontbreekt in deze versie. Het al dan niet opstarten van deze werkgroep in 2024 zal samenhangen met de uitkomsten van de brainstormsessies over de Toekomst van Herdenken en Gedenken.

Stichting Bevrijding '45
Voorzitter: Mw. A. Menninga
Secretaris: Dhr. J. Huizinga
Peningmeester: Dhr. R.H. Kramer

Werkgroep 17 april en 4 mei
Voorzitter: Dhr. F.A. de Heus
Secretaris: Dhr. R. van Brummel

Werkgroep Remembrance Day
Mw. A. Menninga
Mw. M. Strik - van Tilburg
dhr. G. Hendriks
dhr. M. van de Poel

Werkgroep Ge- en herdenken
Dhr. F.A. de Heus
Dhr. P. Wildenberg
Dhr. J. Reitsma
Dhr. A. van Barreveld
Dhr. M. van Essen

8. Vaststelling Jaarverslag 2023

De Stichting Bevrijding '45 zal haar activiteiten continueren, om recht te doen aan haar doelstellingen. Het jaar 2024 zal deels bestaan uit het voorbereiden van "80 jaar Vrijheid". De Stichting Bevrijding '45 zal in 2024 haar 40-jarig bestaan vieren.

Dit verslag is vastgesteld op 10 februari 2024.

Apeldoorn, 10 februari 2024.

Mw. A. Menninga, voorzitter,

J. Huizinga, secretaris.

Secretariaat Stichting Bevrijding '45
J. Huizinga
Koninginnelaan 412
7315 EE Apeldoorn
Tel. (055) 5415945
e-mail: Bevrijding45@chello.nl